

הרב הגאון ר' זאב הלוי פרלמן זצ"ל – רבה האחרון של קהילת איביה

הרב ר' זאב פרלמן נולד בעיירה טרייבישוב שע"י מזריץ (פולסיה) שבפולין, בחודש אלול שנת תרנ"ד – (1894), לאביו ר' יחזקאל המלמד ולאמו שרה.

את חינוכו היסודי קיבל מאביו ז"ל ואחרי פטירתו והוא עודנו צעיר לימים שקד בלימודיו ועד מהרה יצא שמו כילד פלא וכעלוי. כשהיה בגיל 11 שנה למד בכוחות עצמו את השפה הרוסית וכעבור זמן קצר ידע אותה על בוריה. התחיל לכתוב בקשות בשפה זו כדי להרוויח בה את קיומו ופרנסת אמו ושני אחיו היתומים.

בשגדל שלחוהו אנשי עירו למרחקים ללמוד תורה מפיו של הגאון בעל "החפץ חיים" בראדון. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה חזר למזריץ. גם עם שובו לא חדל מלעסוק בתורה ולילות כימים היה עושה בבית המדרש שע"י הגשרים ועוסק בתורה ובחכמה. כבר אז שלט בשפות. ביחוד הצטיין ברוסית ובפולנית. בתקופה זו נשא לאשה את בתו של אחד מתושבי המקום, סוחר ובעל עמדה. אחרי הנשואין התחיל במסחר, אבל עד מהרה הפסיק וחזר לספסל הלימודים.

עם תום מלחמת העולם הראשונה התחיל בפעולתו הציונית. היה ממייסדי ופעילי "המזרחי" במזריץ. אחרי מספר שנים הפסיק את פעולתו בתנועה זו ומאז לא נמנה כחבר של שום מפלגה, ברם בלבו נשאר ציוני נלהב ורחש אהבה עזה לכל הקשור לציון ויהדות. בשנתפנה מקום ניהול בית-הספר "תלמוד-תורה" במזריץ, קיבל על עצמו משרה זו וניהל אותו על מאות תלמידיו בתבונה ובמרץ. ע"י בית-ספר זה היה קיים גם מטבח לילדים נצרכים שהיו נזקקים לכך בתקופה שלאחר מלחמת העולם הראשונה.

בשנת תרפ"ג (1923) נסע לברלין לבית המדרש העליון לרבנים בהנהלתו של הגאון ר' חיים הלר זצ"ל. לפי ההסדר שהיה קיים אז, נכנס גם לאוניברסיטה הברלינית לפקולטה לשפות המזרח ופילוסופיה. כעבור חמש שנים חזר מברלין לפולין ונתמנה להיות רב העיירה מוטלה שע"י פינסק (עיירת מולדתו של חיים ויצמן ז"ל). גם בתקופת כהונתו במוטלה לא פסק פומה מגירסא ושקד על לימוד התורה בהתמדה רבה, בו בזמן השקיע את מלוא מרצו בכל השטחים הקשורים בפעולותיו כרב המנהיג עדה בישראל. בשנת תרפ"ט (1929) ערך ביקור בארצות-הברית לשם גיוס כספים לצורכי העיר. עם שובו אחרי שהות של ששה חדשים, החל בהקמת בנין מפואר ומשוכלל לבית-ספר עברי ראשון בעיר זו ללימודי קודש וללימודים כלליים, המוכר מטעם משרד החינוך הפולני. (עד אז היו נאלצים ילדי היהודים ללמוד בבתי-ספר פולניים "פובשכנה", כדי לצאת בהם ידי חובת החינוך היסודי). בחלק אחר של הכספים שאסף הקים בניני ציבור, כגון: בנק עירוני יהודי ו"גמילות-חסד".

בשנה החמישית לכהונתו בעיירה מוטלה נתחנה לכהן כרב בעיר איביה. בראשית שנת תרצ"ב (1932) נתמנה הרב ר' זאב פרלמן זצ"ל לשבת על כסא הרבנות בקהילת איביה. כממלא מקום של הרב ר' משה שאצקס זצ"ל. אחרי שעמד בהצלחה במבחן מול מועמדים אחרים.

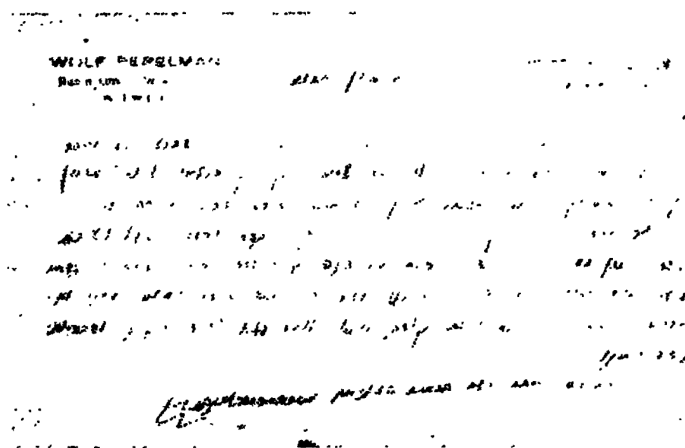

בתקופת כהונתו של הרב פרלמן כרב באיביה, התפרסם כדרשן רבני נפלא, בעל מחשבה בהירה ומהירה ועסקן צבורי דגול. היה מגיד שיעור בתלמוד לפני הבעלי-בתיים הלמדנים של איביה. בתקופת זמן זו חיבר שני ספרים: אחד בדרוש בשם "מאמר אסתר", והשני בהלכה על הרמב"ם בשם "בעקבות המשנה", אך שניהם לא ראו אור, הם נשארו בכתב-יד. פירסם גם הרבה מאמרים בענייני דת וציבור ודבריו היו נקראים בחוגי היהדות החרדית בענין רב.

בשנה השנייה לכהונתו באיביה מתה עליו אשתו ונשארו שלושה בנים פעוטים. כעבור שנה לקח לאשה את אחות אשתו המנוחה, ומאשתו השנייה נולדו להם שני בנים ושתי בנות.

הרב פרלמן נתפרסם במשך זמן כהונתו באיביה כאחד הרבנים המפורסמים שבסביבה.

היה משתתף ופעיל באסיפות האזרחיות והארציות של הרבנים וב"ועד הישיבות" בוילנה. היתה בו אהבה משולשת: לתורה, לישראל ולארץ-ישראל. — הוא לקח חלק בפעילות התרבותית של תנועת "החלוץ המזרחי" באיביה. בזמן כהונתו כרב באיביה הופיע פעמים מספר כמרצה בסניף והשתתף גם במסיבותיו.

מכתב המלצה של הרב פרלמן
למר אליאב לעליתו ארצה.

הרב ר' זאב פרלמן היה מפורסם בכל הסביבה כאיש פיקח בעל תפיסה מהירה, בקיא וחרیف בש"ס ופוסקים. היתה בו מזיגה של קנאות חסידית. השכלה אירופית נרחבת והתמדה של בן-ישיבה ליטאי. במשך שנות כהונתו באיביה (בערך 10 שנים) קנה לו חוג מעריצים שנהנו מפיקחותו, מאימרותיו השנונות ומידיעותיו הנרחבות בשטחים שונים, דתיים וחילוניים כאחד. בשנות השלושים — שנות התגברות הרוח האנטישמית שהתבטאה גם בפרעות ביהודים, היה — הודות לידיעותיו בשפה הפולנית וסיפרותה — מקשר יעיל בין קהילתו והשלטונות הפולניים. הודות לאינטרבנציות שלו והשתדלויות אצל השלטונות בוטלו גזירות, ובמקרה אחד אף נמנע איום של פוגרום.

לא זכתה קהילת איביה להתחמם לאורו שנים מרובות. ולא זכה הרב פרלמן להספיק לפתח את כשרונותיו הרב-צדדיים. רבה האחרון של איביה מסר את נפשו על קידוש-השם יחד עם טובי קהילת איביה. דייניה מוריה ולמדניה.

הרב ר' זאב פרלמן נרצח באכזריות ע"י הרוצחים הנאצים הטמאים ימ"ש, ביום שבת תשעה באב שנת תש"א (2 באוגוסט 1941). בטבח האינטליגנציה באיביה, הי"ד. אשתו הרבנית וכל בני משפחתו נרצחו ביום הטבח הגדול של קהילת איביה — כ"ה אייר שנת תש"ב (12.5.1942). בנו בכורו יחזקאל היחיד ממשפחתו הענפה שניצל מצפרני הרוצחים חי כיום אתנו בארץ.